

POSTANOWIENIE

Dnia 4 kwietnia 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jolanta Strusińska-Żukowska

w sprawie z odwołania E. O.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w S.

o ustalenie kapitału początkowego i przyznania prawa do emerytury,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 4 kwietnia 2017 r.,

na skutek skargi kasacyjnej odwołującej się od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 21 kwietnia 2015 r., sygn. akt III AUa (...),

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. zasądza od odwołującej się na rzecz organu rentowego kwotę 120 (sto dwadzieścia) zł tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego;**
- 3. zasądza od Skarbu Państwa (Sądu Apelacyjnego w (...)) na rzecz adwokata J. D. tytułem nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej ubezpieczonej z urzędu w postępowaniu kasacyjnym kwotę 120 (sto dwadzieścia) zł, podwyższoną o obowiązującą stawkę podatku od towarów i usług.**

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny w (...) wyrokiem z dnia 21 kwietnia 2015 r. oddalił apelację ubezpieczonej od wyroku Sądu Okręgowego w S. z dnia 16 maja 2014 r., którym oddalono odwołania E. O. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w S. z dnia 14 lutego 2013 r., ustalającej wysokość kapitału początkowego, z dnia 8

kwietnia 2013 r., przyznającej prawo do emerytury od 1 marca 2013 r. i z dnia 24 maja 2013 r., ponownie ustalającej wysokość kapitału początkowego.

Ubezpieczona wywiodła skargę kasacyjną od wyroku Sądu drugiej instancji i opierając ją na podstawie naruszenia prawa materialnego, tj. art. 25 ust. 1b ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2016 r., poz. 887 ze zm.; dalej jako „ustawa emerytalna”), wniosła o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Apelacyjnemu do ponownego rozpoznania oraz orzeczenia o kosztach postępowania, a także o zasądzenie na rzecz ubezpieczonej kosztów postępowania kasacyjnego. Pełnomocnik reprezentujący ubezpieczoną w postępowaniu kasacyjnym z urzędu wniósł nadto o przyznanie mu wynagrodzenia za udzieloną pomoc prawną, oświadczając że nie zostało ono uiszczone nawet w części.

W skardze kasacyjnej zawarty jest wniosek o przyjęcie jej do rozpoznania ze względu na występujące w sprawie istotne zagadnienie prawne, a nadto dlatego, że skarga jest oczywiście uzasadniona.

Organ rentowy w odpowiedzi na skargę kasacyjną wniósł o odmowę przyjęcia jej do rozpoznania, ewentualnie o jej oddalenie oraz o zasądzenie od ubezpieczonej kosztów postępowania kasacyjnego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (pkt 1), istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (pkt 2), zachodzi nieważność postępowania (pkt 3) lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (pkt 4). W związku z tym wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powinien wskazywać, że zachodzi przynajmniej jedna z okoliczności wymienionych w powołanym przepisie, a jego uzasadnienie zawierać argumenty świadczące o tym, że rzeczywiście, biorąc pod uwagę sformułowane w ustawie kryteria, istnieje potrzeba rozpoznania skargi przez Sąd Najwyższy. Cel wymagania przewidzianego

w art. 398⁴ § 2 k.p.c. może być wobec tego osiągnięty tylko przez powołanie i uzasadnienie istnienia przesłanek o charakterze publicznoprawnym, które będą mogły stanowić podstawę oceny skargi kasacyjnej pod kątem przyjęcia jej do rozpoznania. Na tych jedynie przesłankach Sąd Najwyższy może oprzeć rozstrzygnięcie w kwestii przyjęcia bądź odmowy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

W niniejszej sprawie nie zachodzą przesłanki przyjęcia do rozpoznania skargi kasacyjnej od wyroku Sądu Apelacyjnego. Ubezpieczona powołała się na to, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, tj. „czy przepis art. 25b ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS jest przepisem ingerującym w prawa nabyte do emerytury w pełnej wysokości i z tego powodu kasacja jest oczywiście uzasadniona”. Nie jest tymczasem możliwe jednoczesne wykazywanie, że w sprawie istnieje zagadnienie prawne dotyczące wykładni określonych przepisów prawa i że skarga oparta na naruszeniu tych przepisów jest oczywiście uzasadniona. Albo jest tak, że wykładnia danych przepisów jest prosta i w związku z tym ich naruszenie jest oczywiste, albo tak, że wykładnia ta rodzi istotne zagadnienie prawne, wobec czego naruszenie przepisów nie może być oczywiste.

Niezależnie od tego wskazać trzeba, że w razie powołania tej przesłanki przedsądu, jaką jest występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego, obowiązkiem skarżącego jest wywiedzenie i uzasadnienie występującego w sprawie problemu w sposób zbliżony do tego, jaki przewidziany jest przy przedstawianiu zagadnienia prawnego przez sąd odwoławczy na podstawie art. 390 k.p.c. (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 9 maja 2006 r., V CSK 75/06, niepublikowane). Nie spełnia określonego w art. 398⁹ § 1 k.p.c. wymagania sformułowanie istotnego zagadnienia prawnego w sposób ogólny i nieprecyzyjny, a zwłaszcza ograniczenie się do samego postawienia pytania, bez odniesienia się do problemów interpretacyjnych przepisów (por. postanowienia Sądu Najwyższego z 25 lutego 2008 r., I UK 332/07, LEX nr 452451 i z dnia 21 maja 2008 r., I UK 11/08, LEX nr 491538). Nie każdy szczegółowy problem prawny, odnośnie do którego Sąd Najwyższy nie zajął do tej pory stanowiska, można kwalifikować jako istotne zagadnienie prawne. Na taką kwalifikację zasługuje tylko taki problem, którego rozstrzygnięcie przy wykorzystaniu dotychczasowego dorobku orzeczniczego Sądu

Najwyższego nie jest możliwe, bądź jest wątpliwe lub prowadzi do rozbieżnych ocen. Sąd Apelacyjny wyjaśnił szczegółowo w uzasadnieniu wyroku, dlaczego przepis art. 25 ust. 1b ustawy emerytalnej ma zastosowanie do obliczenia wysokości emerytury skarżącej, powołując się na utrwalone w orzecznictwie Sądu Najwyższego stanowisko, że ustalenie prawa do świadczenia przez stwierdzenie spełnienia jego warunków (art. 100 ustawy emerytalnej) nie odpowiada przyznaniu świadczenia. Przyznaniem świadczenia jest ustalenie prawa do jego pobierania, a więc wypłaty (por. np. uchwałę składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 27 listopada 1989 r., III UZP 11/89, OSNCP 1990 nr 6, poz. 72 i wcześniejszą uchwałę z dnia 10 sierpnia 1988 r., III UZP 22/88, OSNCP 1989 nr 12, poz. 194). Przyznanie prawa do wypłaty świadczenia, co wiąże się z obliczeniem jego wysokości, może nastąpić dopiero wówczas, gdy zostanie złożony przez osobę zainteresowaną stosowny wniosek (art. 129 ust. 1 ustawy emerytalnej) i następuje według stanu prawnego wówczas obowiązującego. Skarżąca nie przedstawiła zaś przekonującego wyводу jurydycznego dla wykazania, że to stanowisko budzi poważne wątpliwości interpretacyjne przy stosowaniu art. 25 ust. 1b ustawy emerytalnej do obliczania wysokości emerytury osób, które złożyły wnioski o przyznanie świadczenia już po wejściu w życie tego przepisu, choć warunki uprawniające do emerytury spełniły przed tą datą. Nie jest bowiem wystarczające powołanie się na to, że pogląd Sądu odwoławczego „nie jest tak oczywisty” w kontekście ogólnego odniesienia się do zróżnicowania sytuacji osób składających wnioski o emeryturę przed i po wejściu w życie omawianego przepisu.

Nie ma też podstaw do uznania, że skarżąca zdołała przekonać o potrzebie rozpoznania jej skargi z uwagi na oczywistą zasadność. Powołanie się na przesłankę zawartą w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. zobowiązuje bowiem skarżącego do przedstawienia wyводу prawnego, uzasadniającego jego pogląd, że skarga jest oczywiście uzasadniona, przy czym, o ile dla uwzględnienia skargi kasacyjnej wystarczy, że jej podstawa jest usprawiedliwiona, to dla jej przyjęcia do rozpoznania konieczne jest wykazanie kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego polegającej na jego oczywistości, widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 16 września 2003 r., IV CZ 100/03,

LEX nr 82274). Dla uznania, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona nie jest zatem wystarczające twierdzenie skarżącego, że tak jest, ani zarzucenie naruszenia przepisów postępowania i prawa materialnego w taki sam sposób, jak wykazano w podstawie skargi. Z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. wynika bowiem konieczność nie tylko powołania się na okoliczność, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, ale również wykazania, że przesłanka ta rzeczywiście zachodzi. Oznacza to, że skarżący musi wskazać, w czym - w jego ocenie - wyraża się „oczywistość” zasadności skargi oraz podać argumenty wykazujące, że rzeczywiście skarga jest uzasadniona w sposób oczywisty. Sam zarzut naruszenia (nawet oczywistego) określonego przepisu (przepisów) nie prowadzi bowiem wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, czyli że jej zarzuty są zasadne „na pierwszy rzut oka” (*prima facie*) i w sposób oczywisty prowadzą do uznania zaskarżonego wyroku za błędny i jego wzruszenia (por. między innymi postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 26 kwietnia 2006 r., II CZ 28/06, niepublikowane i orzeczenia tam powołane). Innymi słowy, w celu spełnienia przesłanki przewidzianej w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. należy wykazać „oczywistość skargi kasacyjnej” przez odwołanie się do argumentacji, która *prima facie* wskazuje, że zaskarżone orzeczenie wydane zostało z oczywistym naruszeniem prawa (por. postanowienia Sądu Najwyższego z 30 czerwca 2007 r., II CSK 184/07, z 2 sierpnia 2007 r., III UK 45/07, z 10 lipca 2007 r., II UK 45/07, niepublikowane, z 25 lutego 2008 r., I UK 339/07, LEX nr 453109), a takich argumentów nie można doszukać się we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej w niniejszej sprawie do rozpoznania. Podnosi się w nim bowiem jedynie, że skarga „jest oczywiście uzasadniona” w kontekście przedstawionego zagadnienia, z czego nie wynika nawet, że Sąd Apelacyjny naruszył art. 25 ust. 1b ustawy emerytalnej, a tym bardziej, na czym miałyby polegać jego naruszenie.

Skarżąca nie zdołała zatem wykazać, że zachodzi potrzeba rozpoznania jej skargi przez Sąd Najwyższy, wobec czego z mocy art. 398⁹ § 2 k.p.c. należało postanowić jak w pkt 1 sentencji. O zwrocie kosztów postępowania kasacyjnego pełnomocnikowi organu rentowego postanowiono w pkt 2 na podstawie art. 398²¹ w związku z art. 391 § 1 i w związku z art. 98 oraz 99 k.p.c., przy zastosowaniu stawek przewidzianych w § 11 ust. 2 i § 12 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra

Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (jednolity tekst: Dz.U. z 2013 r., poz. 490 ze zm.), a o wynagrodzeniu pełnomocnika z urzędu w pkt 3 na podstawie § 19 w związku z § 12 ust. 2 w związku z § 13 ust. 4 pkt 2 oraz § 2 ust. 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 29 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (jednolity tekst: Dz.U. z 2013 r., poz. 461 ze zm.).